

Студијски програм/студијски програми: Регионални мастер студија мира
Врста и ниво студија: Мастер академске студије
Назив предмета: Путеви помирења
Наставник (Презиме, средње слово, име): проф. др Ристановић-Николић Ж.Весна
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 6
Циљ предмета Курс ће се бавити питањима: зашто је важно утврдити истину након рата, да ли постоји једна или више истина, који су начини утврђивања истине, који су разлози њеног порицања које представља препреку помирењу, како се порицање може превазићи а помирење подстицати. Анализираће се значај који има утврђивање истине, односно признање да се нешто десило, за жртве, као и начини евидентирања (прикупљања и чињења видљивим) података о ратним злочинима и њихов утицај на помирење. То ће посебно бити анализирано на примеру породица несталих и убијених, и жртава ратних силовања. Осветлиће се различите димензије процеса помирења, као и инструменти помирења. У средишту пажње ће такође бити два основна приступа бављења ратом и ратним злочинима - први заснован на ресторативној а други на ретрибутивној правди. Нагласак ће се ставити на компаративној перспективи. Посебно ће се анализирати добре и лоше стране искуства Комисија за истину и помирење. Циљеви курса су да студенте упознају са једним од важних видова изградње мира – са суочавањем са истином, а затим и са различитим аспектима појма истине и начинима успостављања конструктивне комуникације између различитих виђења истих догађаја, а који могу бити лековити за друштва која су прошла кроз рат а самим тиме могу постати и основа помирења. Надаље, курс има за циљ да покаже различите димензије процеса помирења од интерперсоналне до колективне, као могуће путеве опоравка.
Исход предмета Студенти ће да стекну јасније поимање помирења и путева који до њега воде, односа истине, правде, помирења и трајног мира, упознаће се са искуствима суочавања са истином и процесима помирења у различитим друштвима и културама, као и са улогом Комисија за истину и помирење, судова, грађанских иницијатива и државе у процесу помирења.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Увод у дискусију о рату, његовим последицама и суочавању; 2. Различита схватања истине: једна или више истина; 3. Порицање и признање; 4. Психолошки аспекти помирења: помирење са собом и другима; 5. Раскопавање гробова, отварање рана: признање прошлости; 6. Ресторативна и ретрибутивна правда у контексту рата и ратних злочина; 7. Комисије за истину и помирење; 8. Ресторативна правда, кажњавање и жртве; 9. Иницијативе цивилног друштва и истина и помирење: Северна Ирска и Јужна Африка; 10. Србија на путу истине и помирења; 11. Активности државе и цивилног друштва у Србији и другим деловима бивше Југославије; 12. Комисија за истину и помирење у СРЈ и друге сличне иницијативе у Србији и другим деловима бивше Југославије; 13. Од сећања на прошлост ка позитивној будућности и идеја Трећег пута у Србији; 14. Нека огорченост прерасте у акцију, или шта свако од нас може да уради (радионица)
Литература а) основна К. Јасперс (1999) Питање кривице, Београд: Самиздат Б92, (9-17); Cohen, S. (2003) States of denial, Cambridge: Polity Press; Н. Кристие (2005) "Ресторативна и ретрибутивна правда у контексту рата и ратних злочина", Темида 4.; Б. Хамбер (2005) "Разрешавање ситуације у вези са конфликтом у Северној Ирској и у вези са њим: Поуке које следе из пројекта Опоравак кроз сећање", Темида, 4 (23-31); Х. ван дер Мерве (2005) "Јужна Африка. Креирање агенде транзиционе правде усмерене ка будућности", Темида 2 (33-37); I. Aertsen, J. Arsovska, H.-C. Rohne, M. Valiñas and K. Vanspauwen (ur), <i>Restoring Justice after Large-scale Violent Conflicts: Kosovo, DR Congo and the Israeli-Palestinian Case</i>, Devon, Willan; Fischer, M., Petrović-Ziemer, Lj. (eds.) (2013). Dealing with the Past in the Western Balkans. Initiatives for Peacebuilding and Transitional Justice in Bosnia-Herzegovina, Serbia and Croatia. Berghof Report No. 18. Berlin: Berghof Foundation; Nikolić-Ristanović, V., Čopić, S. (2013) Dealing with interethnic conflicts in Serbia and the place of restorative justice and victims. Deliverable 6.1: Research report on dealing with conflicts by NGOs and the state: Николић-Ристановић, В. (2012) Евидентирање података о ратним злочинима и масовним кршењима људских права: искуства из света и ситуација у Србији. У: В. Николић-Ристановић (ур) <i>Евидентирање криминалитета: искуства из света и Србије</i>, Београд: Прометеј, стр. 39-66. б) допунска С. Савић (2002) "Рон Хавив: крв и мед на фотографијама и у речима", у М. Гајицки (ур.) Вивисект, Нови Сад: Војвођанка (25-46); J Srna (2005) "Towards reconciling with ourselves and others", Psihologija, vol 38 (2) (117-132); E. Stover, R. Shigekane (2002) "The missing in the aftermath of war: When do the needs of victims families and international war crimes tribunals clash?" IRRC 84 (845-866); Hayner, P. (2001) Unspeakable Truths: Transitional Justice and the Challenge of Truth Commissions, New York: Routledge; Boraine, A. (2001) A country unmasked, Oxford: Oxford University Press; В. Николић-Ристановић, Н. Ханак (2004) Од сећања на прошлост ка позитивној будућности - идеје и мишљења грађана, Београд: ВДС и Прометеј (28-56); Николић-Ристановић, В., Срна, Ј. (2008). <i>Могући пут ка помирењу у Србији: Заједничка акција за истину и помирење</i>. Београд: Виктимолошко друштво Србије и Прометеј; Stephenson, M., Zanotti, L. (2011). Implementing the Liberal Peace in Post-conflict Scenarios: The Case of Women in

Black-Serbia. <i>Global Policy</i> 1: 46-57; Николић-Ристановић, В., Срна, Ј. (2010) Помирење са собом и другума: од приступа ка моделу, <i>Темид</i> , 1, (43-58); Николић-Ристановић, В. (2012) Искуства Немачке у документовању и представљању јавности података о злочинима из прошлости, <i>Темид</i> , 3, (5-22).				
Број часова активне наставе: 28				Остали часови
Предавања: 2	Вежбе: 1	Други облици наставе:	Студијски истраживачки рад: 1	
Методe извођења наставе				
Предавања, панел дискусије, приказивање документарних филмова, радионице, излагање самих студената.				
Оцена знања (максимални број поена 100)				
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит		поена
активност у току предавања	30	писмени испит		
практична настава	10	усмени испт		50
колоквијум-и	10			
семинар-и				